

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

Μουσείο – Επικοινωνία - Εκπαίδευση

Αναστασία Χουρμουζιάδη

Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο ΠΙΟ ΚΑΛΟΣ Ο ΜΑΘΗΤΗΣ

Πέρα από τα γενικά χαρακτηριστικά που συγκροτούν τον εκπαιδευτικό ρόλο του μουσείου και είναι διάχυτα σε όλες τις επιμέρους επιλογές που αφορούν τον χώρο, την οργάνωση, τις αφηγηματικές και αισθητικές επιλογές μιας έκθεσης κτλ, είναι απαραίτητο να στραφούμε στα ειδικά θέματα που σχετίζονται με την ανάπτυξη των ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα εντάσσονται στη λεγόμενη **μη τυπική μάθηση**, δηλαδή, κάθε μια οργανωμένη εκπαιδευτική διαδικασία έξω από το καθιερωμένο τυπικό σύστημα - η οποία λειτουργεί είτε ανεξάρτητα είτε σαν κομμάτι μιας ευρύτερης διαδικασίας - που σκοπεύει στην εξυπηρέτηση συγκεκριμένων μαθησιακών στόχων και συγκεκριμένων ατόμων» (μουσειά, ενυδρεία, ζωολογικοί κήποι, κέντρα ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης). Υπάρχουν φυσικά προβλήματα ορισμού επειδή, τα όρια ανάμεσα στην Τυπική και την Μη τυπική Μάθηση είναι σε αρκετές περιπτώσεις θολά.

Τα χαρακτηριστικά της ΜΤΕ:

- Μπορεί να προσαρμόζεται ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες κάθε είδους ομάδας
- Ενδιαφέρεται για τις διαφορετικές προσωπικότητες
- Έχει σαφώς προσδιορισμένους στόχους
- Χαρακτηρίζεται από ευελιξία στην οργάνωση και στη μέθοδο

Στηρίζονται στις αρχές της **Βιωματικής Μάθησης** που δίνει έμφαση στην εμπειρία και στους δεσμούς ανάμεσα στο σχολείο και στην καθημερινή ζωή και την κοινωνική πραγματικότητα.

Η ΒΜ αποτελεί μια ολιστική φιλοσοφία, σύμφωνα με την οποία προσεκτικά επιλεγμένες εμπειρίες, υποστηριζόμενες από αναστοχασμό, κριτική ανάλυση και σύνθεση, δομούνται ώστε να προκαλέσουν στο μαθητή τη διάθεση να αναλάβει πρωτοβουλίες, να πάρει αποφάσεις και να είναι υπόλογος για τα αποτελέσματα, μέσω της ενεργής διατύπωσης ερωτημάτων, της έρευνας, του πειραματισμού, της περιέργειας, της επίλυσης απλών προβλημάτων, της ανάληψης ευθύνης, της δημιουργικότητας, της συγκρότησης νοημάτων και της αξιοποίησης κάθε προϋπάρχουσας γνώσης. Οι μαθητές συμμετέχουν διανοητικά,

πνευματικά, συναισθηματικά και πρακτικά σε μια μη προβλεπόμενη διαδικασία κατά την οποία είναι δυνατό να εμπλακούν σε μια περιπέτεια, να διακινδυνεύσουν, και τελικά να βιώσουν την επιτυχία ή την αποτυχία. Η μάθηση συνήθως εμπεριέχει την αλληλεπίδραση

ανάμεσα στους μαθητές, τον μαθητή και τον δάσκαλο, τον μαθητή και το περιβάλλον. Προκαλεί τον μαθητή να διερευνήσει ζητήματα αξιών, σχέσεων, διαφορετικότητας, κοινότητας και αποκλεισμού. Οι κύριοι ρόλοι του δασκάλου είναι να επιλέγει κατάλληλες εμπειρίες, να θέτει προβλήματα, να θέτει όρια, να υποστηρίζει τους μαθητές, να εξασφαλίζει την φυσική και συναισθηματική ασφάλεια των μαθητών, να διευκολύνει τη μαθησιακή διαδικασία, να καθοδηγεί τον αναστοχασμό, και να παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες.

Στηρίζεται

- Στην αξιοποίηση των βιωμάτων των μαθητών και /ή προκαλεί νέα
- Στην ενεργή συμμετοχή του μαθητή πατώντας στο προσωπικό του ενδιαφέρον
- Στην έρευνα, ανακάλυψη, δημιουργία, ενεργοποίηση φαντασίας
- Στη δημιουργία νοήματος και όχι την απομνημόνευση
- Στο συνδυασμό της διανοητικής με τη συναισθηματική διαδικασία
- Στην έμφαση στις ιστορικο κοινωνικές παραμέτρους
- Στην προώθηση της αυτογνωσίας

Το βίωμα είναι προσωπικό εξαρτάται από δεκάδες παραμέτρους του ατόμου, της συγκυρίας και της ομάδας και θα μπορούσαμε να πούμε ότι δεν επαναλαμβάνεται. Για να έχει κάποιο συγκεκριμένο γνωστικό αποτέλεσμα θα πρέπει να λάβουμε υπόψη τις αρχές της (1) συνέχειας (να συσχετίζουμε τη νέα εμπειρία με κάτι που προϋπάρχει και κάτι που θα ακολουθήσει) και (2) αλληλεπίδρασης (να τονίζεται η σχέση των εσωτερικών-ψυχολογικών με τους εξωτερικούς-αντικειμενικούς παράγοντες).

Η συνολική διαδικασία οφείλει να περιλαμβάνει 4 στάδια:

1. Συγκεκριμένη εμπειρία
2. Αναστοχαστική παρατήρηση
3. Αφηρημένη εννοιοποίηση
4. Ενεργός πειραματισμός

Ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο μουσείο ΔΕΝ απευθύνεται αποκλειστικά στα άτομα που είναι ούτως ή άλλως ενταγμένα σε ένα εκπαιδευτικό κύκλο.'

Ένα μουσειακό εκπαιδευτικό πρόγραμμα είναι δυνατόν (α) να ξεκινά από θέματα που αναπτύσσονται στο μουσείο και να αποτελεί μία μέθοδο εμβάθυνσης σε αυτά ή μια μέθοδο διευκόλυνσης προσέγγισής τους από ομάδες που δεν έχουν τα κατάλληλα εφόδια να το κάνουν από μόνοι τους (μικρή ηλικία, ελλιπή γνώση και εξοικείωση, αναπηρίες, κτλ) (β) να

ξεκινά από τον εντοπισμό αναγκών μιας κοινωνικής ομάδας και να επιχειρεί να αξιοποιήσει την έκθεσή τους για να καλύψει αυτή την ανάγκη (πχ συγκεκριμένα μαθησιακά ζητήματα της τυπικής εκπαίδευσης, κοινωνική ενσωμάτωση μεταναστών, κτλ).

Προκειμένου να σχεδιάσω ένα μουσειακό εκπαιδευτικό πρόγραμμα πρέπει πρώτα να μελετήσω προσεκτικά τις παιδαγωγικές αρχές που συνοπτικά αναφέρθηκαν παραπάνω. Στη συνέχεια να προσδιορίσω το θέμα και, στη συνέχεια, τον «δάσκαλο» και τους «μαθητές».

Τα στάδια σχεδιασμού ενός εκπαιδευτικού προγράμματος θα μπορούσαν να είναι ενδεικτικά αυτά που φαίνονται στη διαφάνεια 7.